

A Váci-utca az 1840-es években

249

A Váci-utcának ugyanaz a részlete ma

VÁCI-UTCÁN... VÁCI-UTCÁN...

Azok számára, akik már felnőtt fejjel néztek szét a két világháború közötti Budapesten, ez a cím is többet jelent egy ismerős slágerkezdetnél. Mert a Váci-utca mindig több volt, mint egy utca a sok ezer közül.

Csaknem egyidős a várossal. Hat-hét emberöltővel ezelőtt még csordák jártak haza a Váci-utcán a közeli legelőkről és a gémeskutak ostonfái integettek át a budaiaknak, de a XIX. század elején már így írt róla Nagy Ignác: »Pest legkiecsesebb utcája, minden ék- és pompaszerek rakhelye, minden dologtalan díszuracok és arszlánok gyűlhelye, az utcai társalgási gyönyörök tulajdonképi központja.«

És az maradt századunk első felében is.

Divatközpont volt és korzó. Az úri társadalom találkozóhelye és munkában elkopott varrólányok, cipészek, szűcsök, ötvösök műhelybörtöne. Ruhacsodák tárháza volt ez az utca, messze földről behozott káprázatos selymek nagy vására, mesés ékszerek eldorádója, kihívóan elegáns dámák és tétlenségben, udvarlásban megfáradt urak randevühelye. Pénzszag lengte be és partómillat. Az volt régen Pestnek, ami Berlinnek a Kurfürstendamm és Bécsnek a Kärtnerstrasse. Délutáni divatbemutató, délután csevegőhely, éjszakai dárídók utcája.

Mi ma?

Ma is a Váci-utcában látjuk meg először,

hogy mi a pesti divat. Ma is a Váci-utcában a legnagyobb a választék különleges szövegekben, selymekben, öltözködési cikkekben. A Váci-utca ma is divatot formál, ízlést alakít. A Váci-utca ma is korzó és munkahely, üzleti negyed és művészrangú kisiparosok otthona. Egy kicsit úgy, mint régen, de lényegében egészen másként, mint azelőtt.

Miért?

Egy kicsit úgy, mint régen

A váciutcai divatszalonokban és férfiszabóságokban, cipésműhelyekben és szűcsöknél többnyire ma is osztályonfelüli árat számítanak a vevőnek. A Budapesti Férfiszabóság — az ország legjobb szabósága — 514 forintot kér egy férfi ruha varrásaért. A női ruhaszalonokban egy selyemruha elkészítéséért könnyen kimondják a 280—350 forintot. A cipészek nem számítanak meglepetésre, ha bejelentik, hogy egy-egy különlegesen szép lábbeli ára 900—1000 forintba is belekerül.

És másként, mint régen

A ruházatiipari munkadíjakon kívüli jóformán mindennek ugyanolyan ára van, mint ha az ember a körüton venné, a külvárosban, vagy akár egy hajdúmegyei földművesszövetkezetben. A fényűzően elegáns Levendulamentaboltban ugyanannyiba kerül a kölni, a

Szép lány köt szépasszonynak... a Különlegességi Kötöttárúk műhelyében

Ularik Béla, a szép cipők mestere

Készülnek az új divattervek a Váci-utcai 6. sz. Női Divatszabóságban

shampon, a szappan, mint a karcagi tanya-világ üzleteiben. Sőt, itt ingyenes kozmetikai tanácsot is adnak a nőknek.

A Váci-utca ma is divatot formál, ízlést alakít. De másként, mint azelőtt. Legtöbb esetben mértéktartóbban, egészségesebben, tisztességesebben, az egyszerű ember számára hozzáférhetőbben.

A Váci-utca ma is korzó... De nem a délelőtti órákban — olyankor csaknem kihalt az utca. A sétálók, nézelődők, vásárlók tömege öt óra után érkezik. Akkor telnek meg a boltok, az espressók, a cukrászdák, akkor van legtöbb dolguk a mértékítő szabóknak és cipészeknek.

A ruha- és lábbelikészítő-mesterség legjelesebb művelői ma is itt vannak.

Bajok a váciutcai kisiparral

Panaszkodnak a szabók, panaszkodnak a cipészek, panaszkodnak a fodrászok, hogy csaknem egy évtizede nincs a szakmájukban utánpótlás. Van olyan, húsz dolgozóval működő szabóság, ahol a legfiatalabb szakmunkás 40 éves. Olyan iparágak sorvadásáról

A Különlegességi Gyermekruha Szalonban

Próba után még egy pillantás a tükörbe...

van szó, amelyek a magyar iparnak világ-dicsőséget szereztek, amiről lemondanunk a könnyelműségünk is súlyosabb hiba.

Vagy ha már itt tartunk, beszéljünk kell a munkakörülményekről is... Az V. kerületi Cipőkészítő Vállalat műhelyében olyan mosdó van, hogy minden 27 dolgozóra jut egy vízcsap és minden 6 emberre egy öltözőszekrény. A Különlegességi Szalon női szabói szellőztethetetlen, ablaktalan teremben varrnak egész nap.

Egyes állami vállalatoknál és szövetkezeteknél igen megdrágítja az árakat a túlméretezett ügyvitel. Van olyan cipőkészítő vállalat, ahol 57 cipész munkája eredményét 23-an csomagolják, árusítják, adminisztrálják...

Másfajta emberek járnak-e ma a Váci-utcát?

Pontosan csak statisztikus válaszolhatna a kérdésre, de én azt hiszem: igen, másfajta emberek. Igaz, gyakori még a kísértetjárás. A régi Váci-utcát nem ismerő szem is felfedezi még a múltból előbukkanó, délelőttönként »kommisszó«, randevúzó úriasszonyt. Az espresso kirakatából bárgyún a semmi bémuló ficsúrt. A hivalkodóan öltöző, az ízlésre fittyelhányó jampecet. De már mégis más ennek az utcának a levegője. Estefelé, amikor a zenés szórakozóhelyeken megszólal a muzsika, orvosok, mérnökök, művészek mellett a jólszabott ruhát majd szétfeszítő vállú munkásokkal is találkozunk az ember.

Kár, hogy a Kedves espressóban és még néhány szórakozóhelyen »műsor« ürügyén a szellemtelenség és a giccs kap esténként előadói dobogót.

De ettől függetlenül, visszatérhetetlenül jön az »újfajta raj«. A közeli minisztériumokból, egyetemekről 5 óra után beözönlő tömegben az ember füle akaratosan is meghallja a szegedkörtényiek beszédének 6-zó muzsikáját, a Tiszántúl tájszavait, a somogyi és vasi férfiak és nők zsé-inek mély rezgését. És erzsébetiekkel találkozik az ember, meg újpestiekkel, a Ferencváros síkatoraiából kerülnek ide olyanok, akik azelőtt azt sem tudták, melyik villamos visz a Váci-utca. Most pedig, amikor jegyzem ezeket a sorokat, alsószentmártoni délszláv asszony népviseletes ruháját nézik meg egyszerre tízen is.

Az élet jó és örök-rendje szerint ide is bejön az új.

B. E.

»Egy csokor virágot a babának«

Alsószentmártoni parasztasszony a Váci-utcában

Kedves találkozás a Kedvesben... (P. Szádvári Éva íelv.)

Este a Kedves-ben. »Kisértetjárás« — Előadja Zsolnay Hédi

